

РЕЗЮМЕ

И. В. Секрет. Концептуальные условия формирования иноязычной профессиональной компетентности в условиях дистанционного образования.

В статье исследуются концептуальные факторы формирования иноязычной профессиональной компетентности в условиях дистанционного образования. Рассматриваются основные направления дальнейшей реформации высшего образования согласно Болонской конвенции, а также принципиальные положения ЕС относительно языковой политики и внедрения информационно-коммуникационных технологий в высшей школе.

Ключевые слова: иноязычная профессиональная компетентность, высшее образование, компетентностный подход, информационно-коммуникационные технологии.

SUMMARY

I. Sekret. The conceptual assumptions of the foreign language professional competence development by means of the distant education.

The article studies the conceptual factors of the foreign language professional competence development by means of the distance education. In this respect it relies upon the main directions of the higher education reformation according to the Bologna convention as well as the principle statements of EC about the language policy and the implementation of ICT in the higher school.

Key words: foreign language professional competence, higher education, competence approach, ICT.

УДК 796.011.3:572.087–057.879

В. М. Сергієнко

Сумський державний педагогічний
університет ім. А. С. Макаренка

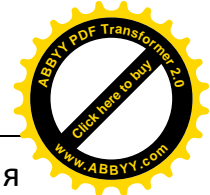
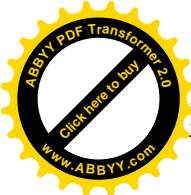
ВИМІРЮВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті розглянуто сучасні організаційно-методичні підходи до вимірювання фізичної підготовленості студентської молоді вищих навчальних закладів, які віднесені до основних навчальних відділень. Відзначено, що вимірювання у процесі фізичного виховання потребує доповнень та уточнень щодо нормативів оцінки фізичної підготовленості студентів.

Ключові слова: вимірювання, фізична підготовленість, студенти, основне навчальне відділення.

Постановка проблеми. Теорія і практика вимірювання використовується у різноманітних галузях, таких, як психологія (психометрика), педагогіка (едометрика), біологія (біометрика), економіка (економетрика), що мають власні академічні одиниці в університетах, їх професійну організацію і надлишок дослідницьких публікацій, присвячених цій темі [9].

Вимірювання також стало невід'ємною частиною сучасного життя. У фізкультурній сфері вимірювання є самою суттю дослідження та професійною практикою. Лікарі, фізкультурні лікарі, фітнес-тренери й атлетичні тренери використовують тести для діагностування, радять та

призначають ліки пацієнтам, клієнтам; викладачі фізичного виховання вимірюють, а потім оцінюють студентів, щоб контролювати прогрес у напрямках для навчальних цілей. У дослідницькому оточенні тести проводяться з піддослідними для аналізу правдивості гіпотез чи описання стану індивідуумів у певний момент відносно визначених змін.

Аналіз актуальних досліджень. Вимірювання – це процес пізнання, який полягає в порівнянні шляхом фізичного експерименту даної величини з відомою величиною, яка прийнята за одиницю порівняння [7]. Процес вимірювання – складна і відповідальна сфера науково-дослідницької роботи, яка включає взаємодію цілого ряду структурних елементів (завдання, об'єкт, суб'єкт, принципи, засоби). Основою практики вимірювання є тестування рухових здібностей людини, яке дістало наукове обґрунтування в середині 20-х років XX ст. [2; 3; 4; 8].

Ідея використання рухових тестів для визначення рівня фізичної підготовленості студентів була реалізована у комплексі «Готовий до праці та оборони» (1931), потім у «Державних тестах і нормативних оцінках фізичної підготовленості населення України» (1996). Усі запропоновані тести однобічно висвітлюють оцінювання рухових здібностей, оскільки вони не враховують індивідуальних можливостей організму [1; 6].

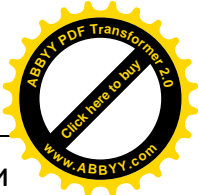
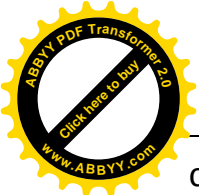
Тому постає необхідність у коригуванні нормативів оцінки фізичної підготовленості студентів вишів з метою встановлення їх відповідності здоров'ю, функціональним можливостям і вимогам сьогодення.

Мета статті – теоретичне обґрунтування теорії і практики вимірювання фізичної підготовленості студентської молоді.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, педагогічне спостереження.

Виклад основного матеріалу. Головна мета фізичного виховання у ВНЗ полягає в тому, щоб створити таку систему формування вмінь і навичок володіння арсеналом засобів фізичної культури, яка б забезпечувала фізкультурно-оздоровчі потреби кожного студента відповідно до його фізичних можливостей, інтересів та нахилів. Для досягнення цієї мети необхідно змінити парадигму фізичного виховання у ВНЗ із суто фізкультурно-оздоровчої на спортивно орієнтовану [5].

У зв'язку з цим перед фізичним вихованням на сучасному етапі ставляться такі завдання: формувати у студентів потребу у зміцненні здоров'я засобами фізичної культури; збільшити обсяг рухової активності

студентів відповідно до психофізіологічної потреби в рухах; запровадити наукові принципи й засоби мотиваційних стимулів до систематичних занять фізичними вправами; вдосконалити матеріально-технічне забезпечення з урахуванням сучасного економічного становища держави; підвищити якість навчального процесу фізичного виховання; оптимізувати управління фізичною підготовленістю студентської молоді.

Фізична підготовленість студентів базується на: визначенні структури і рівнів фізичного стану студентів; диференціації студентів на групи з низьким, середнім і високим рівнями фізичного стану; визначенні оптимального поєднання тренувальних дій з використанням чітко виражених ергометричних режимів; розробці порівняльних норм для груп із різними рівнями фізичного стану; знанні закономірностей розвитку й інволюції рухових функцій; урахуванні ступеня тренуваності рухових здібностей; визначенні ефективності тренувальних дій у вигляді співвідношення досягнутого ефекту і часу його збереження під час навчання і реалізації в подальшій навчальній, професійній, побутовій і спортивній діяльності.

Система розв'язання існуючих проблем фізичної підготовленості студентів складається з багатьох засобів, методів і форм педагогічного впливу, що перебувають у взаємозв'язку і спрямовані на вдосконалення рухових здібностей (силових, швидкісних, координаційних, гнучкості, витривалості) студентської молоді. Одним із важливих засобів є контроль й оцінка фізичної підготовленості студентів. Аналіз самооцінки рівня фізичної підготовленості студентської молоді (Л. Г. Кириленко, Л. О. Голуб, 2007) засвідчує: серед чоловіків перевагу мають із середнім рівнем розвитку – 68%, вище середнього – 21%, високий – 2,7%. Тільки 14% студентів не можуть оцінити свій рівень фізичної підготовленості. Серед жінок середній рівень фізичної підготовленості мають 40%, лише 7% – вище середнього. Нижче середнього рівень мають 22%, також відзначено 3% студенток, у яких спостерігається високий рівень, а 28% не можуть оцінити свій рівень фізичної підготовленості.

Оцінювання навчально-виховних і фізкультурно-оздоровчих досягнень студентів у динаміці навчання у ВНЗ повинно розглядатися сьогодні як один із дієвих інструментів забезпечення всебічної якості освіти. З метою підвищення ефективності оцінювання моделі цього процесу динамічно розвиваються, ведеться пошук оптимальних технологій

для сучасних запитів відносно здоров'я студентської молоді (А. Остапчук, І. Маляренко, 2001; В. В. Приходько, В. О. Шуба, 2004; О. Зеленюк, 2006; В. М. Мірошніченко, 2008).

Здоров'я оцінюється на підставі позитивних і негативних показників. Кожен позитивний показник здоров'я складається із трьох елементів: вимірювання і тестів, що слугують для об'єктивної реєстрації конкретних абсолютних величин; норм (стандартів), тобто системи співвідношень, що відображає статеві відмінності; методів оцінювання, що відносяться до конкретної людини й відповідають прийнятим критеріям і закономірностям.

Вимірювання і тести, що є показниками здоров'я студентської молоді, дуже різноманітні. Їх умовно можна поділити на чотири групи:

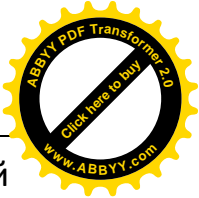
- вимірювання довжини тіла (ріст) та окремих його частин, маса тіла, обводів, поверхні, об'єму. Вони є об'єктивними показниками стану здоров'я і розвитку, що відносно швидко реагують на зміни різних величин показників і виражають пропорції тіла (В. А. Милодан, 1991; Ю. Маздренко, Н. Маляр, 2004; В. Т. Николаев, 2004);

- вимірювання накопичення жирової тканини і безжирової маси тіла (Д. А. Беляева, 2007; Э. Г. Мартыросов, С. Г. Руднев, 2007);

- вимірювання складових скелета, м'язів, фізіологічних розчинів організму тощо, визначення віку за Міжнародними стандартами (у десятичній системі) як різниці між датою тестування і датою народження, оскільки темпи росту і дозрівання сильно відрізняються в окремих осіб і, як наслідок, виникають відмінності у групах студентів одного календарного віку, тобто спостерігається різний ступінь просування у процесах розвитку, що свідчить з погляду розвитку про різну біологічну якість організмів (Л. Д. Маркина, В. В. Маркин, 2003; Г. Р. Волошенко, С. М. Ручка, 2004; О. М. Калініченко, 2005; Л. Довженко, 2006);

- функціональні тести і показники рухової підготовленості. Дослідження функціональних і рухових показників життєдіяльності організму може дати інформацію про ступінь пристосування організму до навколишнього середовища, оскільки від стану діяльності фізіологічних механізмів здебільшого залежить і результативність адаптаційних процесів до рухової і навчальної діяльності (С. А. Савчук, Р. З. Поташнюк, 2001; П. Коханець, А. Антонюк, 2006; Ю. В. Новицький, 2010).

Останнім часом виділяють такі системи метрологічного забезпечення рухової підготовленості студентської молоді:

1) систему комплексної оцінки розвитку рухових здібностей абітурієнтів, які вступають до університетів (інститутів) фізичної культури і спорту (К. Бухта, 2005; Л. П. Сергієнко, Г. А. Первов, 2006);

2) систему оцінки фізичної підготовленості студентів фахового напрямку «фізичне виховання та спорт» (Б. В. Максін, 1991; И. А. Лысоев, А. В. Блинова, 2007);

3) систему оцінки фізичної підготовленості та функціонального стану курсантів вищих військових установ та закладів Міністерства внутрішніх справ (В. П. Леонтьєв, 2002; Ю. А. Бородін, 2009, 2010; В. В. Паєвський, 2010);

4) систему оцінки фізичного і функціонального стану студентів основних навчальних і спеціальних медичних відділень вищих навчальних закладів (В. Єднак, 2002; С. Присяжнюк, 2003; О. Доценко, В. Астахов, Ю. Попович, 2006; О. З. Блавт, 2010);

5) систему оцінки фізичної і функціональної підготовленості студентів, які займаються оздоровчими вправами (Э. А. Кудаева, И. А. Овчаров, 2004; К. Г. Габриелян, 2009).

Оцінювання досягнень студентів складається із кількох етапів:

а) добирається шкала, за допомогою якої можливе переведення результатів тестів в оцінки;

б) відповідно до обраної шкали результати тесту перетворюються в бали;

в) отримані бали визначають суму підсумкової оцінки за комплексного тестування, яка порівнюється з віковими нормами для осіб певної статі.

Останнім часом у практиці оцінювання фізичної підготовленості найширше застосування дістала 5- і 12-бальна сигмовидна шкала оцінок тестових результатів (табл. 1, табл. 2), перша – традиційна, друга – на вимогу Болонської системи (В. Марчук, 2005; Л. П. Сергієнко, В. М. Сергієнко, 2009; В. М. Сергієнко, 2010; Л. П. Сергієнко, В. М. Лишевська, 2010; В. М. Лишевська, 2010).

Таблиця 1

Межі та норми 5-бальної сигмовидної шкали оцінок результатів

Оцінка		Межі сигмальних відхилень	
якісна	кількісна, бали	I варіант	II варіант
Низька	1	від $X + 2,5S$ до $X + 1,5S$	від $X - 2,5S$ до $X - 1,5S$
Нижче середньої	2	від $X + 1,5S$ до $X + 0,5S$	від $X - 1,5S$ до $X - 0,5S$
Середня	3	від $X + 0,5S$ до $X - 0,5S$	від $X - 0,5S$ до $X + 0,5S$
Вище середньої	4	від $X - 0,5S$ до $X - 1,5S$	від $X + 0,5S$ до $X + 1,5S$
Висока	5	від $X - 1,5S$ до $X - 2,5S$	від $X + 1,5S$ до $X + 2,5S$

Таблиця 2

Межі та норми 12-бальної сигмовидної шкали оцінок результатів

Оцінка		Межі сигмальних відхилень	
якісна	кількісна, бали	I варіант	II варіант
Низька	1	вище $X + 2,5S$	нижча $X - 2,5S$
	2	від $X + 2,5S$ до $X + 2,0S$	від $X - 2,5S$ до $X - 2,0S$
	3	від $X + 2,0S$ до $X + 1,5S$	від $X - 2,0S$ до $X - 1,5S$
Нижче середньої	4	від $X + 1,5S$ до $X + 1,0S$	від $X - 1,5S$ до $X - 1,0S$
	5	від $X + 1,0S$ до $X + 0,5S$	від $X - 1,0S$ до $X - 0,5S$
Середня	6	від $X + 0,5S$ до X	від $X - 0,5S$ до X
	7	від X до $X - 0,5S$	від X до $X + 0,5S$
Вище середньої	8	від $X - 0,5S$ до $X - 1,0S$	від $X + 0,5S$ до $X + 1,0S$
	9	від $X - 1,0S$ до $X - 1,5S$	від $X + 1,0S$ до $X + 1,5S$
Висока	10	від $X - 1,5S$ до $X - 2,0S$	від $X + 1,5S$ до $X + 2,0S$
	11	від $X - 2,0S$ до $X - 2,5S$	від $X + 2,0S$ до $X + 2,5S$
	12	нижча $X - 2,5S$	вище $X + 2,5S$

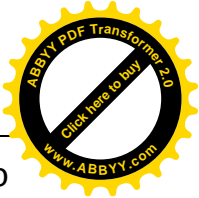
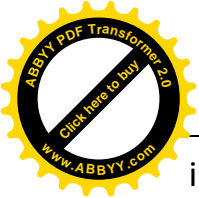
Зазначені норми дозволяють порівнювати рухові здібності студентів, які належать до однієї сукупності. Процедура визначення порівняльних норм така: спочатку добирають вибірку студентів (за віком, статтю, курсами), потім визначають їх досягнення (середні величини та стандартні відхилення $X \pm S$) і рівні досягнення за обраною шкалою оцінок.

Сучасні тенденції до вдосконалення фізичної підготовленості студентів також вимагають застосування оцінки спеціальних індексів (швидкісного індексу, швидкісно-силового індексу, індексу витривалості, індексу Руф'є та ін.), що базуються на антропометричних показниках (маса тіла, довжина тіла, довжина нижніх кінцівок) і тестових результатах рухових здібностей (Т. Ю. Круцевич, М. И. Воробьев, 2005; І. Б. Верблюдов, 2007; І. Бондаренко, І. Бацар, 2008; П. М. Оксьом, 2008; Г. Н. Шамардина, И. Г. Бондаренко, 2008).

Упровадження методу множинної кореляції у процес аналізу результатів дослідження стану здоров'я та фізичної підготовленості студентської молоді (В. Л. Волков, 2008) дозволяє визначити пріоритети відповідного процесу з урахуванням оздоровчої спрямованості, що забезпечує науково обґрунтований підхід до оздоровлення майбутніх фахівців.

Важливим елементом фізичного виховання є комплексний контроль фізичної підготовленості студентів. Під комплексним контролем розуміють сукупність організаційних заходів, що використовуються для оцінки різних сторін підготовленості організму людини (розвитку рухових здібностей, адаптаційної перебудови функціональних можливостей організму, реакцій організму під час навантаження тощо) (А. И. Федоров, 2001). Тому

інтегративна оцінка, що одержується в результаті комплексного контролю фізичної підготовленості студентів, значуща відносно тієї, що характеризує окремі сторони розвитку вимірюваних ознак (Н. И. Фалькова, 1998; В. Панов, С. Сыч, 2000; В. С. Гумений, Т. И. Лошицкая, 2003; В. Волков, О. Гнинюк, 2006).

Гуманізація та демократизація освіти у вищій школі створюють сприятливі умови для апробації нових педагогічних технологій відносно фізичної підготовленості студентів, а саме рейтингової системи (А. Г. Рыбковский, Г. А. Харлампов, 1998; В. В. Шигалевский, Д. М. Михайлова, 1998) і комп'ютерних технологій, які дають змогу визначати та оцінювати стан здоров'я, фізичну підготовленість, а також фізичний розвиток студентів, надавати індивідуальні рекомендації для занять із фізичного виховання різного напрямку з акцентом на атлетичну гімнастику, шейпінг, аеробіку тощо (М. П. Горобей, 1999; С. Пех, Ю. Човник, 2004; М. Н. Андрущенко, 2008; А. С. Соколов, 2008).

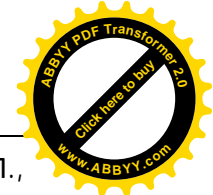
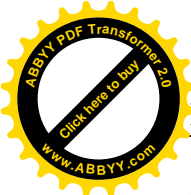
Педагогічний процес фізичного виховання у вищій школі має значні, ще не використані резерви впливу на організм студентів. Він повинен бути спрямований на поступове зміцнення здоров'я студентів, розширення їх рухових можливостей, забезпечення пристосування до динамічно мінливих умов середовища, підвищення працездатності за рахунок фізичної активності, творчого довголіття й продовження життя людини, що потребує доповнень та уточнень щодо нормативів оцінки фізичної підготовленості студентської молоді.

Висновки. Теоретичний аналіз та узагальнення організаційно-методичних підходів обґрунтували доцільність розширення застосування вимірювання у процесі фізичного виховання студентської молоді, що дозволяє здійснювати диференційований підхід і спрямовувати їх фізичну підготовленість для отримання оптимального функціонального стану і фізичного здоров'я відповідно до індивідуальних особливостей.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження цієї проблеми можуть бути спрямовані на пошук нормативних основ оцінки фізичної підготовленості для різних вікових груп студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисова Л. В. Измерения и методы математической статистики в физическом воспитании и спорте : учеб. пособ. для вузов / Денисова Л. В., Хмельницкая И. В., Харченко Л. А. – К. : Олимпийская литература, 2008. – 127 с.
2. Измерение и вычисления в спортивно-педагогической практике / [Губа В. П., Шестаков М. П., Бубнов Н. Б., Борисенков М. П.]. – М. : Физкультура и спорт, 2006. – 220 с.
3. Коренберг В. Б. Спортивная метрология / В. Б. Коренберг. – М. : Физическая культура, 2008. – 368 с.

4. Научно-методическая деятельность : учеб. / Селуянов В. Н., Шестаков М. П., Космина И. П. – М. : Физическая культура, 2005. – 288 с.
5. Рішення колегії Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту «Про реформування фізичного виховання учнів і студентської молоді» № 13/1–2.10 11/1 від 11 листопада 2008 р. // Здоров'я та фізична культура. – 2009. – № 9. – С. 3–4.
6. Романенко В. А. Диагностика двигательных способностей / В. А. Романенко. – Донецк : ДонНУ, 2005. – 290 с.
7. Сергієнко Л. П. Спортивна метрологія: теорія і практичні аспекти : підруч. / Л. П. Сергієнко. – К. : КНТ, 2010. – 776 с.
8. Чижик В. В. Спортивна морфологія : навч. посіб. для студ. / В. В. Чижик, О. П. Запорожець. – Луцьк : ПВД Твердиня, 2009. – 208 с.
9. Wood T. M. Measurement Theory and Practice in Kinesiology / T. M. Wood, W. Zhu. – Champaign, I.L : Human Kinetics, 2006. – 428 p.

РЕЗЮМЕ

В. Н. Сергиенко. Измерение в процессе физической подготовленности студенческой молодежи.

В статье рассмотрены современные организационно-методические подходы к измерению физической подготовленности студенческой молодежи высших учебных заведений, которые отнесены к основным учебным отделениям. Отмечено, что измерение в процессе физического воспитания нуждается в дополнениях и уточнениях относительно нормативов оценки физической подготовленности студентов.

Ключевые слова: измерение, физическая подготовленность, студенты, основное учебное отделение.

SUMMARY

V. Sergienko. Measuring in the process of physical preparedness of student young people.

In the article the modern organizationally methodical going is considered near measuring of physical preparedness of student young people of higher educational establishments which are attributed to the basic educational separations. It is marked that measuring in the process of physical education needs adding and clarifications to the norms of estimation of physical preparedness of students.

Key words: measuring, physical preparedness, students, basic educational separation.

УДК [378.015.31:316.42]:004

О. В. Тараріна

Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка

МОЖЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА У ВНЗ

У статті розкриваються питання впровадження елементів електронної демократії та електронного урядування в освітньому середовищі вищого навчального закладу. Подано алгоритм та стратегія розвитку електронного урядування в університеті.

Ключові слова: демократизація освіти, електронна демократія, електронне урядування.

Постановка проблеми. Однією з основних тенденцій розвитку сучасного суспільства є його орієнтація на гуманізацію та демократизацію. Рух до громадянського суспільства, соціальної, демократичної і правової